

UČEBNÉ OSNOVY

<i>Názov predmetu</i>	Občianska náuka
<i>Časový rozsah výučby</i>	1 hodina/týždeň/ 33 hodín/škol. rok
<i>Ročník</i>	6. - 9.
<i>Názov ŠVP</i>	Štátny vzdelávací program 2. stupňa základnej školy v Slovenskej republike
<i>Názov ŠkVP</i>	Škola pre každého, škola pre všetkých

Ročník		6.	7.	8.	9.
Hodinová dotácia	týždenne	1	1	1	1
	ročne	33	33	33	33

1. Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vedie ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- uznávajú základné princípy demokracie,
- budujú si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti.

3.VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU

Moja rodina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť typy spoločenstiev, v ktorých žije, ✓ uviesť typy spoločenských rolí, ktoré vo svojom živote zohráva/bude zohrávať, ✓ vysvetliť pomocou príkladov päť základných funkcií rodiny, ✓ charakterizovať základné znaky rodiny, ✓ porovnať rozdiely vo fungovaní harmonickej a rozvrátenej rodiny, ✓ uviesť na príkladoch fungovanie pravidiel v rodine, ✓ zostaviť rebríček práv a povinností detí v rodine, ✓ navrhnúť zoznam piatich práv a povinností rodičov v rodine, ✓ určiť vzťahy medzi členmi svojej širšej rodiny, ✓ uviesť na príkladoch fungovanie vzťahov medzi príbuznými, priateľmi, susedmi. 	<p>rodina, poslanie a funkcie rodiny</p> <p>vzťahy v rodine</p> <p>normy a pravidlá</p> <p>práva a povinnosti (detí a rodičov)</p> <p>medzil'udské vzťahy</p> <p>viacgeneračné spolunažívanie</p> <p>príbuzní, priatelia, susedia</p>

Moja trieda, moja škola

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vypracovať individuálny návrh práv a povinností žiaka v školskej triede/škole, 	<p>školská trieda</p> <p>triedna samospráva</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť vybrané práva a povinnosti žiaka zo školského poriadku, ✓ vysvetliť na príkladoch pozitívne a negatívne vzory pre život v triede/v škole, ✓ zdôvodniť úlohu a význam fungovania žiackej školskej rady, ✓ vytvoriť prehľad mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti/aktivity v škole, obci a okolí. 	<p>školská samospráva mimovyučovacia činnosť mimoškolská činnosť</p>
---	--

Moja vlasť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť vlastnými slovami význam občianstva pre človeka, ✓ vytvoriť na základe získaných informácií prezentáciu obce, mesta, regiónu, ✓ predstaviť činnosť vybraných významných osobností obce/regiónu, ✓ prezentovať pozitívne tradície svojho regiónu, ✓ vysvetliť spôsoby používania štátnych symbolov Slovenskej republiky, ✓ rozlíšiť na príkladoch štátne sviatky, dni pracovného pokoja a pamätné dni v SR, ✓ prezentovať vyhľadane základné informácie o vzniku, význame 	<p>občan obec región Slovenská republika štátne symboly Európska únia</p>

a základných inštitúciách EÚ.

Postavenie jednotlivca v spoločnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ simulovať v rolových hrách základné typy osobnosti podľa temperamentu, ✓ rozpoznať prejavy kladných a záporných charakterových vlastností konkrétneho človeka, ✓ porovnať rôzne spôsoby učenia sa, ✓ zhodnotiť prínos spolupráce a súťaženía v sociálnej skupine, ✓ rozpoznať pozície a roly jednotlivcov v sociálnych skupinách, ✓ identifikovať jednotlivé životné štýly, ✓ zdôvodniť svoj výber vhodných a nevhodných spôsobov trávenia voľného času.	<p>osobnosť človeka socializácia jednotlivca sociálna komunikácia učenie sociálne skupiny sociálne vzťahy zdravý životný štýl</p>

Sociálne vzťahy v spoločnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ analyzovať štruktúru spoločnosti podľa veku, pohlavia, náboženstva, vzdelania, národnosti, ✓ určiť hlavné príčiny sociálnych zmien v spoločnosti a ich	<p>spoločnosť sociálne zmeny v spoločnosti sociálne a politické napätia – konflikty, vojny, extrémizmus tolerancia</p>

<p>dôsledky,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť príklady rozmanitosti kultúr v Slovenskej republike, ✓ rozpoznať prejavy šikanovania, extrémizmu, vandalizmu, ✓ vysvetliť príčiny rôznych konfliktov v spoločnosti, ✓ navrhnúť konkrétne formy pomoci pre zdravotne postihnutých a starých ľudí v okolí. 	<p>dobrovoľníctvo</p> <p>charitatívna činnosť</p>
---	---

Štát a právo

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ analyzovať články Ústavy SR, týkajúce sa znakov štátu a štátnej moci, ✓ zhodnotiť význam Ústavy SR pre občana, ✓ vysvetliť na príkladoch vybraných štátov funkcie štátu, ✓ porovnať na príkladoch vybraných štátov rôzne formy vlády, ✓ zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci, ✓ vystihnúť rozdiely medzi priamou a nepriamou demokraciou, ✓ rozlíšiť parlamentné, prezidentské a komunálne voľby, ✓ vytvoriť hierarchiu právnych predpisov, ✓ rozpoznať na príkladoch znaky protiprávneho konania. 	<p>Ústava Slovenskej republiky</p> <p>štát, jeho znaky a funkcie</p> <p>forma vlády</p> <p>deľba štátnej moci</p> <p>demokracia</p> <p>voľby</p> <p>právo</p> <p>právne normy</p> <p>právna spôsobilosť</p> <p>spôsobilosť na právne úkony</p> <p>trestná zodpovednosť</p> <p>prezumpcia nevinny</p>

Ludské práva a slobody

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v texte Druhej hlavy Ústavy SR a Dohovoru o právach dieťaťa, ✓ rozpoznať v konkrétnych situáciách prejavy diskriminácie, ✓ identifikovať rodové stereotypy v okolí a médiách, ✓ prezentovať výsledky samostatne nájdených príkladov najčastejšieho porušovania práv dieťaťa v rodine, škole, na Slovensku, vo svete.	<p>Ľudské práva a slobody</p> <p>predsudky</p> <p>diskriminácia</p> <p>práva dieťaťa</p> <p>Dohovor o právach dieťaťa</p>

Voľba povolania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť opodstatnenosť vzdelania a vzdelávania ako hodnoty, ✓ vytvoriť schému školského systému SR, ✓ orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií, ✓ prezentovať plán budovania svojej kariéry.	<p>vzdelanie ako hodnota</p> <p>voľba povolania</p> <p>spôsobilosť na povolanie</p> <p>profesijná orientácia</p>

Ekonomický život v spoločnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť pojmy ekonómia a ekonomika, ✓ konkretizovať na príkladoch spôsoby riešenie troch základných ekonomických otázok, ✓ uviesť základné rozdiely medzi trhovou, príkazovou a zmiešanou ekonomikou, ✓ demonštrovať vzťahy medzi kupujúcimi a predávajúcimi na trhu, ✓ simulovať postup pri reklamácií tovarov alebo služieb.	<p>ekonómia a ekonomika</p> <p>základné ekonomické otázky</p> <p>typy ekonomík</p> <p>trh</p> <p>trhový mechanizmus</p> <p>základné formy podnikania</p> <p>spotreba</p> <p>spotrebiteľ</p> <p>ochrana spotrebiteľa</p>

Finančná gramotnosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zostaviť modelový osobný/rodinný rozpočet, ✓ ilustrovať na príklade vybraný problém z oblasti finančnej gramotnosti, ✓ zhodnotiť mieru rizika pri využití služieb bankových a nebankových inštitúcií.	<p>rozpočet</p> <p>finančné inštitúcie</p>

4. Stratégia vyučovania

Metódy a formy práce:

- práca s učebnicou, práca s internetom a dennou tlačou;
- výklad, riadený rozhovor, riešenie úloh, skupinové vyučovanie, projektové vyučovanie, diferencované vyučovanie, besedy;
- zážitkové učenie, skúsenostné metódy, dialóg a diskusia, metódy hrania rolí;

5. Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj

- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;
- rešpektoval rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Environmentálna výchova

- poznal možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľal sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...);
- šetrne sa správal k prírodným zdrojom;
- aktívne sa podieľal na eliminácii znečistenia životného prostredia.

Mediálna výchova

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne spracovanú realitu;
- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

Multikultúrna výchova

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí;
- mal možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjal tak svoju kultúrnu identitu.

Ochrana života a zdravia

- rozpoznal nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;

6. Učebné zdroje

Učebné zdroje (pre 6. roč.)

D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska náuka pre 6. ročník ZŠ, SPN, 2009, Bratislava
Internet, , www.zborovna.sk, regionálna literatúra: Monografia obce Skačany

Učebné zdroje (pre 7. roč.)

A. Drozdíková: Občianska náuka pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN, 2020, Bratislava
denná tlač, časopisy, internet, CD, školská knižnica

Učebné zdroje (pre 8. roč.)

D. Ďurajková, D. Vargová: Občianska náuka pre 8. ročník ZŠ a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN, 2020, Bratislava
Ústava SR , denná tlač, časopisy, internet, CD, školská knižnica

Učebné zdroje (pre 9. roč.)

H. Kopecká, E. Muchová: Občianska náuka pre 9. ročník ZŠ a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, SPN, 2019, Bratislava
denná tlač, časopisy, internet, CD, školská knižnica

7. Hodnotenie predmetu

Pri každom hodnotení žiakov (jednotlivcov i skupín, formou ústneho i písomného skúšania) postupujeme podľa Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktorý schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pod číslom 2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1. 5. 2011.

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov bude poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia bude tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotením bude aj prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Vo výchovno-vzdelávacom procese uskutočňujeme klasifikáciu priebežnú a celkovú (I. a II. polrok). Na kontrolu vedomostí a zručností slúži písomné a ústne skúšanie. V každom klasifikačnom období žiaci vypracujú dve písomné práce v rozsahu 20 minút. Súčasťou hodnotenia je aj vypracovanie samostatného alebo skupinového projektu.

Hodnotí sa hĺbka porozumenia spoločenských javov procesov a problémov, schopnosť o nich diskutovať a pracovať s pojmovým aparátom, práca s textami a ďalšími informačnými zdrojmi. Okrem známkovania priebežné hodnotenie umožňuje využívať aj slovné hodnotenie výkonov žiaka.

Pri hodnotení žiakov dodržiavame tieto zásady: motivačný charakter hodnotenia, spätnú väzbu, individuálny prístup, jasné určenie pravidiel a kritérií klasifikácie, systém sebahodnotenia žiakov a hodnotenia žiakov so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami a žiakov mimoriadne nadaných .

Písomné preverky hodnotíme podľa stupnice:

100% - 90% - 1

89% - 75% - 2

74% - 50% - 3

49% - 25% - 4

24% - 0% - 5

Prezentácia, projekt

Súčasťou celkového hodnotenia žiaka je aj spracovanie projektu / prezentácie na tému zadanú učiteľom alebo ľubovoľnú tému, ktorá korešponduje s témou učiva preberaného na hodinách. Projekt /prezentácia musí byť syntézou grafického prevedenia a verbálnej prezentácie. V prípade, že žiak ani po 2 upozorneniach túto prácu neodovzdá, je hodnotený známku 5 (nedostatočný).

Projekty sú hodnotené pridelovaním bodov za obsah, formu a úroveň prezentácie. Známkou je udelená vypočítaním percenta úspešnosti zo sumáru týchto bodov. Vyučujúci môže pri hodnotení projektov vo väčšej miere ako pri iných činnostiach využívať sebahodnotenie a do hodnotenia zapájať ostatných žiakov.

Hodnotenie	Body
Obsah	4
Forma	2
Prezentácia	4
Spolu	10

Hodnotenie projektov a prezentácií		
Známka	Bodové hodnotenie	Známka
1	10 - 9	1
2	8 - 7	2
3	6 - 5	3
4	4 - 3	4
5	2 - 0	5